

גמ' סוכה (ג.) - גזירה שמא ימשך אחר שלחנו

רב דניאל שטיין

א. ר"ן (יג. בדפי הרי"ף) - ופסק הרב אלפסי ז"ל כב"ש בתרווייהו וחלקו עליו דנהי דבקטנה אפסיקא הלכתא כב"ש דאמרי לעיל צריכה שתהא מחזקת ראשו ורובו ושולחנו אבל בסוכה גדולה משמע דקי"ל כב"ה דב"ש במקום ב"ה אינה משנה לית לן למקבע הלכתא כב"ש אלא במאי דאפסיקא בה בהדיא הלכתא כוותייהו אבל במאי דלא אפסיק הדרין לכללין ונקטינן כב"ה ועוד דמשמע דתרי טעמי דפליגי נינהו ובסוכה גדולה הא אתפרש טעמיה דב"ש בגמ' דמש"ה אמרינן לא יצא שמא ימשך אחר שולחנו ובסוכה קטנה לאו מהאי טעמא פסלי אלא משום דסבירא להו דירת קבע בעינן וכדאמרי' בפ"ק דלעיל [ז:]: אמר אביי רבי ור' יאשיה ור' יהודה וב"ש כולהו סבירא להו סוכה דירת קבע בעינן ונהי דקיימא לן כרבנן דאמרי סוכה דירת עראי בעינן אפ"ה קי"ל בהא כב"ש דקצת קביעותא בעינן שתהא מחזקת ראשו ורובו ושולחנו דאי לא דירה סרוחה היא הלכך סוכה גדולה וסוכה קטנה תרי טעמי נינהו ואף על גב דאפסיקא הלכתא כב"ש בסוכה קטנה בסוכה גדולה הדרין לכללין ונקטינן כב"ה דמכשרי.

ב. רמ"א (סי' תר"מ סע' ד') - ואם עשאה מתחלה במקום שמצטער באכילה או בשתייה או בשינה, או שא"א לו לעשות אחד מהם בסוכה מחמת דמתיירא מלסטים או גנבים כשהוא בסוכה, אינו יוצא באותה סוכה כלל, אפי' בדברים שלא מצטער בהם, דלא הויא כעין דירה שיוכל לעשות שם כל צרכיו (מרדכי פרק הישן). [שערי תשובה (ס"ק ה')] - עבה"ט וע' בשו"ת ח"צ שם שכת' לתמוה על המרדכי שהביא בהג"ה שאם מצטער בשינו' לא יצא י"ח אפילו באכילה דהא ליתא דתשבו כעין תדורו לא קאי אלא על אופן הישיבה באיזה ענין תהיה וע"ז נאמר שתהיה כעין דירה אבל אם עשה ב' סוכות האחת לאכילה והאחת לשינה אף שאותה של אכילה אינה ראויה לשינה מ"מ נפיק י"ח אכילה].

ג. שו"ע (סי' תרל"ד סע' ד') - מי שהיה ראשו ורובו בסוכה, ושולחנו חוץ לסוכה ואכל, כאילו לא אכל בסוכה, אפילו אם היא סוכה גדולה, גזירה שמא ימשך אחר שלחנו. [בה"ל (שמ) - ועיין בחי' רע"א על משניות דבסוכה קטנה סמוך לסוכה גדולה וראשו ורובו בסוכה קטנה שאינו ז' על ז' ושולחנו בסוכה גדולה בזה הרי"ף לקולא ותוס' לחומרא דלהרי"ף יצא דלא שייך למיגזר שמא ימשך דהא גם שולחנו בתוך סוכה כשרה ולתוס' פסולה דמ"מ סוכה הקטנה דירה סרוחה היא עכ"ל אכן באמת קשיא לי לדעת הרי"ף כל הני סוגיות דדף ז' ע"א ודף ט"ז ע"א וע"ב דמוכח שם בהדיא דמשך סוכה קטנה שבעה טפחים ולא מישתמיט אחד מהן לומר דשיעור זה הוא רק מדרבנן ומן התורה די בוי"ו על וי"ו כשיעור ראשו ורובו וצ"ע].

ד. רמב"ם (פ"ו סוכה ה"ח) - מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך ביתו או חוץ לסוכה ואכל הרי זה אסור וכאילו לא אכל בסוכה עד שיהיה שולחנו בתוך הסוכה, גזרה שמא ימשך אחר שולחנו, ואפילו בסוכה גדולה.

ה. רמב"ם (פ"ד סוכה ה"א) - שיעור הסוכה גבהה אין פחות מעשרה טפחים ולא יתר על עשרים אמה, ורחבה אין פחות משבעה טפחים על שבעה טפחים.

ו. משנה ברכות (ב.) - מאימתי קורין את שמע בערבית וכו' וחכמים אומרים עד חצות, רבן גמליאל אומר עד שיעלה עמוד השחר וכו'. כל מה שאמרו חכמים עד חצות מצותן עד שיעלה עמוד השחר וכו' אם כן, למה אמרו חכמים עד חצות, כדי להרחיק אדם מן העבירה. [רבנן יונה ברכות (א. בדפי הרי"ף) - ואפילו חכמים דאמרי עד חצות אינם חולקין עם רבן גמליאל וכו' דמודו דמן התורה זמנה כל הלילה אלא פלוגתא דר"ג וחכמים הוי בסייג דחכמים היו עושין סייג להרחיק אדם מן העבירה ור"ג לא חייש לסייג ומיהו בין חכמים בין רבן גמליאל כולהו מודו דלכתחלה צריך לקרותה מיד בצאת הכוכבים וכו' ופלוגתייהו לא הוי אלא בדיעבד חכמים סבירא להו דאפילו בדיעבד אינו יוצא אלא עד חצות משום סייג ור"ג ס"ל דבדיעבד יוצא כל הלילה].

ז. ר"ן סוכה (יב: בדפי הרי"ף) - אמרו לו אם כן היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימך. לאו דוקא דהא מדרבנן הוא דמיתסר שמא ימשך אחר שולחנו אלא הכי קאמר לא קיימת מצות סוכה כראוי וכרצון חכמים וכדתנן בפרק ערבי פסחים [דף קטז ב] כל מי שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו כלומר שלא קיים מצותן כראוי.